

Söz yıkar şiir imar eder

Cemile Bayraktar

Bu kitap Derin DüŖünce Fikir
Platformu'nun okurlarına
armağandır.

www.derindusunce.org

İçindekiler

Plaza Ölülere (Pablo Neruda)	7
Kilit (Hilmi Yavuz).....	9
Resim Dersi (Nizar Kabbani)	11
Nehirler Boyunca Kadınlar Gördüm (Cemal Süreyya)	16
Emin olmak için yaşadığına (Jules Supervielle).....	18
Haiku (俳句) : Kiraz çiçekleri (Masaoka Shiki)	19
Din, aşk, şiir... (Cemil Meriç)	20
Sone (Elizabeth Barrett Browning)	21
Çözülmüş Bir Sırrın Üzüntüsü (İsmet Özel).....	23
Ozan ve Ölüm (Federico Garcia Lorca)	25
Yıldızlı Gece (Anne Sexton).....	27
Ve Bir Haber Yoldaki (Sohrab Sepehri)	29
Kadife şairler (Lale Müldür)	33
Kuzgun (Edgar Allan Poe)	34
Gecede ayak sesleri (Mahmud Derviş)	41
Mistik (Sylvia Plath)	43
Pantolonlu Bulut (Vladimir Mayakovski).....	45
İnanalım soğuk mevsimin başlangıcında(Furuğ Ferruhzad)	48

Önsöz

İncitmeden söylemek istersin ama söz incitir bazen. Ađlatmak istersin bazen ama söz ağlatmaz. Bazen sesini sözle duyurmak istersin ama duyulmaz. Bazen birsindir, bin olmak istersin söz yetmez. Sözün söz; kelimenin kelime olarak kaldığı anlar bazen yetmez, bazen tam aksine düşer, öyle zamanların sihri sadece şiirdir. Bazen öfkenin, bazen nefretin, bazen aşkın, bazen sevginin, bazen acının, bazen huzurun, bazen adâletin ama her zaman insana ait olanın, insana dair olanın ölçüsü olarak sihirli bir yol vardır ve sadece şiirden geçer. Bundandır hemen hemen hepimizin ezberinde kendisinden bir şey bulduğu bir mısranın yıllar yılı aynı etkiyle kalması. Bundandır dokunmak için tenimizden çok ona yönelişimiz. Bundandır bilmediğimiz dillerden, bilmediğimiz yerlerden şiire dönüşerek gelen sözün bazen bizde bizden çok oluşu. Bundandır söylemek isteyip de söyleyemediğimiz zamanlarda dilimiz, sözümüz oluşu, bundandır belki insanın en güzel şekliyle buluşturan nadir noktalardan biri oluşu...

Tahran'dan, Washington'a; Beyrut'tan, Tokyo'ya; İstanbul'dan Şam'a; Paris'ten Kazablanka'ya; Filistin'den Keşmir'e kadar uzatabilir kollarımızı şiir, tel örgülere, mayınlı topraklara, kırmızı çizgilere mahkûm etmeden beşeri, uzanır uzanabildiğince...

*Derin Düşünce okurları "**Çöl tutanakları**" olarak tanımladığım bu bereketten mahrum kalmasın diye, dünya şiirinden naçizane seçtiğim şiirleri paylaşmak istedim, sözün yıktığını, şiir imar etsin diye...*

Plaza Ölüleri (Pablo Neruda)

Düşükleri yere ağıt etmeye gelmiyorum,
Size koşuyorum yaşayanlara;
Hepinize koşuyorum
Ve göğsümü yumrukluyorum:
Sizlerden önce ölenler de oldu hatırında mı?
Onların aynı adları ve soyadları vardı.
San Gregorya'da, Lon Qimay'da yağmur altunda,
Ran Qüil'de rüzgarda tökezlenmiş,
İkik'de kumlar arasında
Ve çölde, denizde, yağmurda ve dumanda,
Yarımadada, pampa toprağında
Onlar da öldürüldü senin gibi,
Onların da adı Antonyo idi,

Balıkçı ya da denizciydiler.
Hepsi de etiyle kanıyla Şili'li
Yel vurdu yüzlerine,
Acılar damgasını vurdu,
Şehit etti pampa.
Yurdumun duvarları önünde,
Karda,
Yeşil kollu ırmağın ötesinde
Billurlaşmış gördüm kanı
Başak altında.
Nitrat altında,
Halkımın damlayan kanını gördüm
Ve ateş gibi tutuşuyordu
Her damla!

Kilit (Hilmi Yavuz)

herşeyin kilide, bir kilide dönüştüğü
günlerde;

herkesin bana bir eşya gibi baktığı
günlerde;

kilitle beni,

ey eşya bakışlı sevgilim!

eski bir ceviz sandık gibi bırakıldığı yerde

ölü bir şairin,

taflanların arasında öylece duruyor olması

ve kimsenin ona yüz vermemesi gibi

anma gününde...

Kitab'ımı Yalnızlığa indirdiğim günlerde;

Aşkların bile ben geçerken eğildiği günlerde;

nehirlerin bir testiye sıkışıp kaldığı günlerde;

doğur cübbeni cüneyd;

cübbeni doğur;

beni kilitle cüneyd;

beni kilitle...

parmak uçlarıyla bir taflanı ufalayan şair;

elinde ulu bir ağaçla oynayan şair;

kendini doğum günü gibi hissediyor bu kentin,

ölü doğmuş bu kentin doğum günü gibi hissediyor

anma gününde...

birakın hissetsin, beni kilitle!

je suis un vieux boudoir plein de roses fanées

çekmeceler açık dursun,

çekmecedeki solgun gülleri kilitle!

ve sandığı sulara bırak, bırak aksın o sandık;

onu var eden ulu ceviz ağacına doğru aksın,

herkesin bana bir eşya gibi baktığı günlerde...

kilitle, şiirin içindeki derin yaraya kilitle...

Resim Dersi (Nizar Kabbani)

1

Boya kutusunu önüme koyuyor oğlum

Bir kuş çizmemi istiyor benden

Kül rengine batırıyorum fırçayı

Bir dörtgen çiziyorum, üstüne bir kilit ve
çubuklar

Oğlum, gözleri dehşet dolu, diyor ki bana:

“Ama bu bir hapishane...”

Yoksa bilmiyor musun baba, kuş çizmeyi sen?”

Oğlum, diyorum ona, ayıplama beni

Kuşların biçimini unuttum inan.

2

Kalem kutusunu önüme koyuyor oğlum

Bir deniz çizmemi istiyor benden

Kurşun kalemi alıyorum

Siyah bir daire çiziyorum

Oğlum diyor ki bana:

“Ama bu siyah bir daire, baba

Deniz çizmeyi bilmiyor musun yoksa?”

Ona diyorum ki: Oğlum

Eskiden deniz çizmekte ustaydım

Ama bugün...

Oltayı aldılar benden

Av yaklaşmıştı oysa...

Mavi renkle konuşmamı da yasakladılar

Özgürlük balığını yakalamamı da.

3

Resim defterini önüme koyuyor oğlum
Buğday başağı çizmemi istiyor benden
Kalemi alıyorum
Bir üçgen çiziyorum ona
Resim sanatındaki bilgisizliğime şaşırıyor oğlum
Şaşkın şaşkın diyor ki:
Üçgenle başak arasındaki farkı bilmiyor musun baba?
Ona diyorum ki, oğlum
Eskiden başağın biçimini bilirdim ben
Somunun biçimini
Gülün biçimini..
Ama bu metalik çağda
Ormanın ağaçları
Silahlı adamlara katıldı ya
Güller, lekeli giysilere büründü ya
Silahlı başaklar çağında
Kuşlar silahlı
Kültür silahlı
Din silahlı
Bir somun alsam
İçinde tabanca buluyorum

Bir gül koparsam bahçeden
Silahını dayıyor burnuma
Bir kitap alsam kitapçıdan
Parmaklarımın arasında patlıyor...

4

Yatağımın kenarında oturuyor oğlum
Bir şiir okumamı istiyor benden
Gözümden bir damla yaş düşüyor yastığa
Korkuyla izliyor oğlum ve
“Ama baba diyor, bu gözyaşı, şiir değil!”
Ona diyorum ki:
Büyüdüğün zaman oğlum
Arap şiir kitaplarını okuyunca
Sözcükle gözyaşının kardeş olduğunu göreceksin
Ve Arap şiirinin yalnızca
Parmaklar arasından çıkan
Bir damla gözyaşı olduğunu...

5

Oğlum kalemlerini, boya kutusunu önüme koyuyor

Bir yurt çizmemi istiyor benden

Fırça titriyor elimde

Ağlayarak düşünüyorum...

Nehirler Boyunca Kadınlar Gördüm (Cemal Süreyya)

Porsuk nehrinin geçtiği kadınlar

Hepsine yüzer kere rastladım en azdan

Umustuz sevdalara tutulmak onlarda

Bozkıra doğru seyrele seyrele yaşamak
onlarda

Verdi mi adama her şeylerini verirler

Ben gördüm ne gördümse kadınlarda

Porsuk nehrinin geçtiği

Kızılırmak parça parça olasın

Bir parça ekmek siyah, on kuruşluk kına kırmızı

Taş toprak arasında türküler arasında

Karanlıkta bir yanları örtük bir yanları üryan

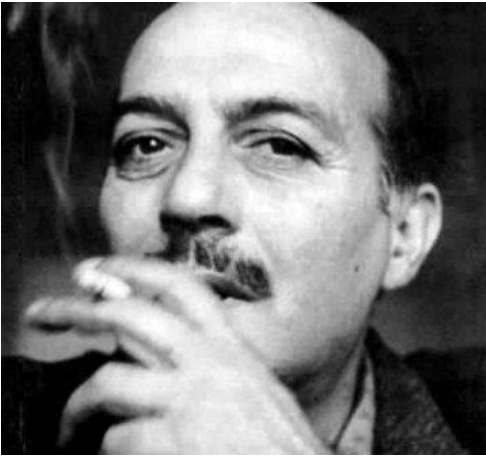
Kocaman gözleriyle oy anam bu kadar dokunaklı

Kimler ürkütmüş acaba bu kadar kadını

Dicle kıyılarına tiren varınca
Büyük bir gökyüzü git allahım git
Genel olarak önce kaşları görünür
Sonra bütünsüz uykuları kaşla göz arasında
Yanaklarında çıban izi taşıyan kadınlar
Gül kurusu

Bir gün sizin de yolunuz düşer memlekete
Siz de görürsünüz bunları kadınlarda
Ödevleri yenilmek olan hep
Bıçakla kemik arasında
Susmakla ağlamak arasında
Yenilmek
Kadınlar

Emin olmak için yaşadığına (Jules Supervielle)

Kendini bildi bileli

Mum ışığında okumaktı bütün zevki

Sonra da ellerini iki de bir

Alevin üstünde gezdirirdi.

Emin olmak için olacak

Emin olmak için

Yaşadığına...

Haiku (俳句) : Kiraz çiçekleri (Masaoka Shiki)

Ah, kiraz çiçekleri
Keşke sizin gibi
Düşebilseydim.

[Din, aşk, şiir... \(Cemil Meriç\)](#)

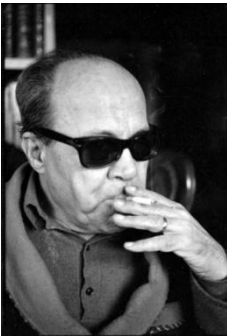

Boşlukta yuvarlanan insanın bir yıldıza attığı merdivenler.

En yüce, en güzel, en ölümsüz taraflarını benliğinden koparıp bir mücerrede armağan eden insan, neden fakirleşsin ?

Boş kubbeleri sonsuzluğumuzla doldurmak, sonsuzlaştırmaktır.

Tanrı beşerin en büyük keşfi. Mağarasında meçhul kuvvetlere yalvaran uzak ceddimiz, feza çağının zındığından daha mı az bahtiyardı ? Hangi ilmi hakikat bir kabile dininin nass'larından daha sıcak, daha doyurucu? İnanmayanların, inananlara sataşmaları kıskançlıklarındandır. Mü'minlerin saadetini gölgeleyen tek ıstırap, inanmayanlara karşı duyulan merhamet olmalı.

Sone (Elizabeth Barrett Browning)

Seni nasıl severim? İzin ver yollarını sayayım.

Derinliğinde ve genişliğinde ve yüksekliğinde severim

Ruhumun erişebildiği yerlerin, göze gözükmeden

Var Olan ve Mükemmel Güzel.

PORTEKİZDEN 43. SONE

Seni hergünün en gürültüsüz eksikliğinin

düzeyinde severim, yanında gün ışığının ve yanında mum-ışığının.

Seni özgür severim, Doğruya çabalayan insanlar kadar;

Seni safça severim, övgüden vazgeçerken onlar.

Seni arzuyla severim, eski üzüntülerimde yüklü duran,

Seni güvenciyle severim çocukluğumun.

Kaybettiğimi sandığım bir aşkla severim

Yitirilmiş azizlerimle beraber-Seni ömrümün bütün

Nefesleriyle, gülüşleriyle, gözyaşlarıyla severim! -Ve, Tanrı öyle istiyorsa eğer,

Öldükten sonra seni daha da iyi seveceğim.

Cözülmüş Bir Sırrın Üzüntüsü (İsmet Özel)

Yaşamaktan öte özür bulamayınca aşka
sonuçları bir bir gözden geçiriyorum
pulluklarla devrilen toprağın ıslaklığındaki
can
madenlerin buharından elde edilen büyü
bazı yasak kitapların verdiği dinç duygular
nelerse ki yaşamak sözünü asi kılan
nelerse ki lekesiz, umutlu ve budala.

Denedim. Soğuk sular dökünüp fırladım sokaklara

sorular sordum nice kara sıfatları üstüme alarak
işte boynum, ağzım şehvet yalaklarında
çapraştım, and içip ayna kırdım
doğadan bir vahiy bekledimse boşuna
baktım akşam herkesin kabul ettiği kadar akşamdı
hiç bir meşru yanı kalmamıştı hayatımın.

Sözlerimin anlamı beni ürkütüyor
böylesine hazırlıklı değilim daha.
Bilmek. Bu da ürkütüyor. Gene de biliyorum:
Kapanmaz yağmurun açtığı yaralar çocuklarda.

Ozan ve Ölüm (Federico Garcia Lorca)

Ölümlle başbaşa yürürken görüldü o

Korkmadan tırpanından

-Gene de kuleden kuleye güneş

Çekiçler örsde.

örsde,

demirci ocaklarının örsünde.

Konuşuyordu Federico

Okşayarak, ölümlle. Ölüm dinliyordu onu.

'Daha dün mısralarımda canyoldaşım,

Kuru avuçların şaklıyordu senin

Daha dün mısralarımda,

Daha dün kırağını verdin şarkıma

Ve ağlatı'ma gümüş tırpanının keskinliğini,

Seni şakıyacağım, sende artık kalmayan eti,

olmayan gözlerini,

Rüzgarın dağıttığı saçlarını şakiyacağım
O öpülen kırmızı dudaklarını..
Ölüm, güzel çingenem, ölümümsün dün de bu gün de,
Ah! Ne kadar rahatım seninle başbaşa,
İçime çekerken Gırnata'nın havasını,
Benim Gırnata'mın!

Yıldızlı Gece (Anne Sexton)

”Bu beni dehşetli bir ihtiyaçtan alıkoymuyor - hadi söyleyeyim -dinden dinden.

Sonra gece dışarı çıkıp yıldızları resmediyorum”

Van Gogh’un kardeşine bir mektubundan

Şehir yerinde değil,

sıcak gökyüzünde boğulan bir kadın gibi

yükselip kayan karaşın bir ağaç dışında

Şehir sessiz, kaynıyor gece onbir yıldızla

Ah! yıldızlı yıldızlı gece!

Ben böyle ölmek istiyorum

Hareket halinde. Her biri canlı

Ay bile esniyor turuncu rengiyle

sürmek için çocukları, bir tanrı gibi, gözünden

Yaşlı ve esrarlı bir yılan yıldızları yutuyor

Ah! yıldızlı yıldızlı gece!

Ben böyle ölmek istiyorum:

Atılıp kollarına gecenin canavarınının

O büyük ejderha tarafından yutulularak

Hayatımdan kopmak istiyorum, izsiz işaretsiz

Ne bir dans

Ne bir ağlama.

Ve Bir Haber Yoldaki (Sohrab Sepehri)

bir gün

geleceğim ve bir Haber getireceğim

damarlara ışık saçacağım

ve sesleneceğim içerden:

ey sepetleri uykuyla dolu olanlar!

elma getirdim, elma

...kızıl güneş.

geleceğim.

dilenciye bir yasemin vereceğim,

cüzzamlı güzel kadına da

yeni bir küpe...

köre diyeceğim ki: bak, nasıl da güzel bahçe!

çerçi olup dolaşacağım sokakları

ve sesleneceğim:

çiyçi geldi, çiyçi geldi, çiyçi!

yoldan geçen diyecek:

sahiden de karanlıktır gece.

ve samanyolunu vereceğim ona.

köprüdeki kötürüm kızın

büyük ayıyı asacağım boynuna.

bütün küfürleri süpüreceğim dudaklardan.

bütün duvarları yıkacağım yere.

haramilere diyeceğim ki:

gülümseyiş yüklü bir kervan geldi!

bulutu parçalayacağım.

gözleri güneşe bağlayacağım

gönülleri aşka

gölgeleri suya

dalları rüzgara

sonra bütün bunları birbirine

ve çocuğun uykusunu da

cırcırböceklerinin mırıltılarına bağlayacağım.

uçurtmaları uçuracağım gökyüzünde,

saksılara su vereceğim.

geleceğim.

atların, sığırların önüne

okşayışın yeşil otunu serpeceğim.

susuz kısrığa çiy kovasını sunacağım.

yoldaki yaşlı eşeğin sineklerini kovacağım.

geleceğim.

ve her duvarın başına bir karanfil dikeceğim.

her pencerenin altında bir şiir okuyacağım.

her kargaya bir çam vereceğim.

yılana diyeceğim ki: kurbağa nasıl da fiyakalı ama!

barıştıracam.

tanıştıracam.

yol alacağım.

ışık içeceğim.

seveceğim.

Kadife şairler (Lale Müldür)

ölüyor kadife şairler...

pazarların tozunda ve kulenin sisinde gömülü

gün geceye akıyor...gece güne...

ölüm yaşama akıyor yaşam bilince...

bilinç de akar/daha karar vermediler

gitse odalarından/gitse odalarından birileri...

Yalnızlık ve melankoli...

her yerdeydiler...

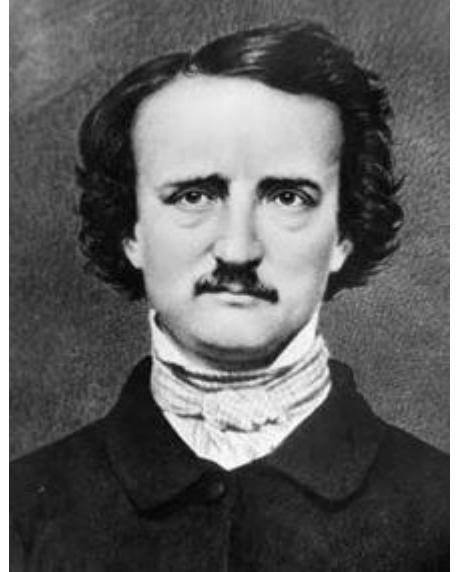
dönecek yerleri yok şimdi...

Kuzgun (Edgar Allan Poe)

Ortasında bir gecenin, düşünürken yorgun,
bitkin

O acayip kitapları, gün geçtikçe unutulun,
Neredeyse uyuklarken, bir tıkırtı geldi birden,
Çekingen biriymiş sanki usulca kapıyı çalan;
“Bir ziyaretçidir” dedim, “oda kapısını çalan,
Başka kim gelir bu zaman?”

Ah, hatırlıyorum şimdi, bir Aralık gecesiymiş,
Örüyordu döşemeye hayalini kül ve duman,
Işığın istedim şafak çaresini arayarak

Bana kalan o acının kaybolup gitmiş Lenore'dan,
Meleklerin çağırdığı eşsiz, sevgili Lenore'dan,
Adı artık anılmayan.

İpekli, kararsız, hazin hışırtısı mor perdenin
Korkulara saldı beni, daha önce duyulmayan;
Yatışsın diye yüreğim ayağa kalkarak dedim:
“Bir ziyaretçidir mutlak usulca kapıyı çalan,
Gecikmiş bir ziyaretçi usulca kapıyı çalan;
Başka kim olur bu zaman?”

Kan geldi yüzüme birden daha fazla çekinmeden
“Özür diliyorum” dedim, “kimseniz, Bay ya da Bayan
Dalmış, rüyadaydım sanki, öyle yavaş vurdunuz ki,
Öyle yavaş çaldınız ki kalıverdim anlamadan.”
Yalnız karanlığı gördüm uzanıp da anlamadan
Kapıyı açtığım zaman.

Gözlerimi karanlığa dikip başladım bakmaya,
Şaşkınlık ve korku yüklü rüyalar geçti aklımdan;
Sessizlik durgundu ama, kıpırtı yoktu havada,

Fısıltıyla bir kelime, “Lenore” geldi uzaklardan,
Sonra yankıdı fısıltım, geri döndü uzaklardan;
Yalnız bu sözdü duyulan.

Duydum vuruşu yeniden, daha hızlı eskisinden,
İçimde yanan ruhumla odama döndüğüm zaman.
İrkilip dedim: “Muhakkak pancurda bir şey olacak;
Gidip bakmalı bir kere, nedir hızlı hızlı vuran;
Yatışsın da şu yüreğim anlayayım nedir vuran;
Başkası değil rüzgârdan...”

Çırpınarak girdi birden o eski kutsal günlerden
Bugüne kalmış bir Kuzgun pancuru açtığım zaman.
Bana aldırmadı bile, pek ince bir hareketle
Süzüldü kapıya doğru hızla uçarak yanımdan,
Kondu Pallas’ın büstüne hızla geçerek yanımdan,
Kaldı orda oynamadan.

Gururlu, sert havasına kara kuşun alışınca
Hiçbir belirti kalmadı o hazin şaşkınlığımdan;
“Gerçi yolunmuş sorgucun” dedim, “ama korkmuyorsun

Gelmekten, kocamış Kuzgun, Gecelerin kıyısından;
Söyle, nasıl çağırırlar seni Ölüm kıyısından?”

Dedi Kuzgun: “Hiçbir zaman.”

Sözümü anlamasına bu kuşun şaşkırdım ama
Hiçbir şey çıkaramadım bana verdiği cevaptan,
İlgisiz bir cevap sanki; şunu kabul etmeli ki
Kapısında böyle bir kuş kolay kolay görmez insan,
Böyle heykelin üstünde kolay kolay görmez insan;

Adı “Hiçbir zaman” olan.

Durgun büste otururken içini dökmüştü birden
O kelimeleri değil, abanoz kanatlı hayvan.
Sözü bu kadarla kaldı, yerinden kıpırdamadı,
Sustu, sonra ben konuştum: “Dostlarım kaçtı yanımdan
Umutlarım gibi yarın sen de kaçarsın yanımdan.”

Dedi Kuzgun: “Hiçbir zaman.”

Birdenbire irkilip de o bozulan sessizlikte
“Anlaşıyor ki” dedim, “bu sözler aklında kalan;
İnsaf bilmez felâketin kovaladığı sahibin

Sana bunları bırakmış, tekrarlıyorsun durmadan.

Umutlarına yakılmış bir ağıt gibi durmadan:

Hiç -ama hiç- hiçbir zaman.”

Çekip gitti beni o gün yaslı kılan garip hüzün;

Bir koltuk çektim kapıya, karşımdaydı artık hayvan,

Sonra gömüldüm mindere, sonra daldım hayallere,

Sonra Kuzgun’u düşündüm, geçmiş yüzyıllardan kalan

Ne demek istediğini böyle kulağında kalan.

Çatlak çatlak: “Hiçbir zaman.”

Oturup düşündüm öyle, söylemeden, tek söz bile

Ateşli gözleri şimdi göğsümün içini yakan

Durup o Kuzgun’a baktım, mindere gömüldü başım,

Kadife kaplı mindere, üzerine ışık vuran,

Elleri Lenore’un artık mor mindere, ışık vuran,

Değmeyecek hiçbir zaman!

Sanki ağırlaştı hava, çınlayan adımlarıyla

Melek geçti, ellerinde görünmeyen bir buhurdan.

“Aptal,” dedim, “dön hayata; Tanrın sana acımış da

Meleklerini yollamış kurtul diye o anıdan;
İç bu iksiri de unut, kurtul artık o anıdan.”

Dedi Kuzgun: “Hiçbir zaman.”

“Geldin bir kere nasılsa, cehennemlerden mi yoksa?
Ey kutsal yaratık” dedim, “uğursuz kuş ya da şeytan!
Bu çorak ülkede teksin, yine de çıkıyor sesin,
Korkuların hortladığı evimde, n’olur anlatsan
Acılarımın ilâcı oralarda mı, anlatsan...”

Dedi Kuzgun: “Hiçbir zaman.”

“Şu yukarda dönen gökle Tanrı’yı seversen söyle;
Ey kutsal yaratık” dedim, “uğursuz kuş ya da şeytan!
Azalt biraz kederimi, söyle ruhum cennette mi
Buluşacak o Lenore’la, adı meleklerce konan,
O sevgili, eşsiz kızla, adı meleklerce konan?”

Dedi Kuzgun: “Hiçbir zaman.”

Kalkıp haykırdım: “Getirsin ayrılışı bu sözlerin!
Rüzgârlara dön yeniden, ölüm kıyısına uzan!
Hatıra bırakma sakın, bir tüyün bile kalmasın!

Dağıtma yalnızlığımı! Bırak beni, git kapımdan!

Yüreğimden çek gaganı, çıkar artık, git kapımdan!”

Dedi Kuzgun: “Hiçbir zaman.”

Oda kapımın üstünde, Pallas’ın solgun büstünde

Oturmakta, oturmakta Kuzgun hiç kıpırdamadan;

Hayal kuran bir iblisin gözleriyle derin derin

Bakarken yansıyor koyu gölgesi o tahtalardan,

O gölgede yüzen ruhum kurtulup da tahtalardan

Kalkmayacak - hiçbir zaman!

Gecede ayak sesleri (Mahmud Derviş)

Her zaman

Ayak seslerini duyarız gecede yaklaşan,

Ve kapı sırta kadem basar odamızdan,

Her zaman,

Bulutlar gibi süzülüp giden.

Her gece yatağından

Senin mavi gölgen mi onu uzaklara götüren

Senin gözlerin ülkelerdir ve ayak sesleri geliyor,

Sardı bedenimi kolların

Ayak sesleri, ayak sesleri

Ah Şahrazad

Gölgeler niçin kurtuluşumu resmeder
Gelir ayak sesleri girmez içeri.
Bir ağaç ol,
Görebileyim gölgeni.
Bir ay ol,
Görebileyim gölgeni.
Bir hançer ol,
Görebileyim gölgeni gölgemde,
Küller içinde bir gül.
Her zaman,
Ayak seslerini duyarım gecede yaklaşan,
Ve sen yerim olursun sürgündeki,
Zindanım olursun.
Öldürmeye çalış beni
İlk ve son olsun
Yaklaşan ayak seslerinle
Öldürme beni.

Mistik (Sylvia Plath)

Çengellerden bir değirmendir hava -
Cevapsız sorular, yazları çamlar altındaki
Siyah havanın kokmuş dölyataklarında
Öpüşleri dayanılmazcasına batan
Sinek misali boğulmuş ve ışıldar.

Anımsarım

Tahta kulübelerdeki güneşin ölü kokusunu,
Yelkenlerin katılığı, o uzun tuzlu sarmal
çarşafı.

İnsan Tanrı'yla karşılaşmışsa, neye yarar ilaç?

İnsan bir kere arızalanmışsa

Ve hiçbir parça geriye kalmamışsa,

Ne bir ayak parmağı, ne bir parmak, ve aşınmışsa,
Büsbütün aşınmışsa, güneşin o büyük yangınında, lekeler
Yayılmışsa o kadim katedraller boyunca
Neye yarar ilaç?
Komünyon âyininin hapı,
Durgun sular boyunca yürümek? Hafıza?
Ya da kemirgenlerin suratına karşı
Toplamak İsa'nın ışıklı parçalarını,
Uysal çiçek kemiricileri, ki ferahtırlar
Umutları öyle küçük olduğundan -
Klematisin sapsarı altındaki
O küçük, yıkanmış yazlığındaki kambur.
Büyük aşk yok mudur, sadece şefkat mi vardır?
Anımsar mı deniz
Üstünde yürümüş olanı?
Moleküllerden sızar anlam.
Nefes alır şehrin bacaları, terler pencere,
Sıçrar çocuklar yataklarında.
Çiçek açar bir sardunya olan güneş.
Daha durmadı yürek.

Pantolonlu Bulut (Vladimir Mayakovski)

Pelteleşmiş beyninizde

kirden parlayan bir kanapede yan gelip yatan
semiz bir uşak gibi

hayal kuran düşüncenizi

kanlı bir yürek parçasıyla tedirgin edeceğim

dalga geçeceğim, geberesiye küstah ve zehir dilli

Tek bir ak saç yok ruhumda

yaşlılığın çitkırıldımılığı yok onda

Dünyayı bozguna uğratarak sesimin gücüyle

yürüyorum-yakışıklı

yirmi iki yaşında

Çıtkırıldım

Kemana yatırırınız aşkı siz

Kabalar onu trampete yükler

Fakat, tersyüz edebilir misiniz kendinizi benim gibi

Öyle ki, dudaklar kalsın ortada, salt dudaklar

Çık da gel konuk odasından

gel de bir adam tanı

kibirli, patiskadan ve melek soylu memur karısı

Sen ki dudaklar çevirirsin aynı kayıtsızlıkla

bir aşçı kadın nasıl çevirirse yemek kitabının sayfalarını...

İster misiniz

ten kudurtsun beni

- ve gök gibi, renk değiştirerek ansızın -

ister misiniz

öylesine yumuşayım, sevecen olayım ki öylesine
hani, erkek değil de, pantolonlu bir bulut desinler bu

İnanmıyorum çiçekli Nice diye bir yerin var olduğuna
Benimle göklere çıkarılacaktır yeniden
hastane gibi bayatlamış erkekler
ve atasözleri gibi yıpranmış kadınlar da...

İnanalım soğuk mevsimin başlangıcında (Furuğ Ferruhzad)

ve bu benim
yalnız bir kadın
soğuk bir mevsimin eşiğinde,
yeryüzünün kirlenmiş varlığını anlamanın
başlangıcında
ve gökyüzünün yalın ve hüzünlü umutsuzluğu
ve bu beton ellerin güçsüzlüğü

zaman geçti

zaman geçti ve saat dört kez çaldı
dört kez çaldı
bugün aralık ayının yirmi biridir
ben mevsimlerin gizini biliyorum
ve anların sözlerini anlıyorum
kurtarıcı mezarda uyumuştur
ve toprak, ağırlayan toprak,
dinginliğe bir belirtidir.

zaman akıp geçti ve saat dört kez çaldı

sokakta rüzgâr esiyor
sokakta rüzgâr esiyor
ve ben çiçeklerin çiftleşmesini düşünüyorum
cılız, kansız saplalarıyla goncaları,
ve bu veremli yorgun zamanı
ve bir adam ıslak ağaçların yanından geçiyor
damarlarının mavi urganı
ölü yılanlar gibi boynunun iki yanından
yukarı süzölmüştür
ve allak bullak şakaklarında o kanlı heceyi

yineliyorlar

-selam

-selam

ve ben çiçeklerin çiftleşmesini düşünüyorum

soğuk bir mevsimin eşiğinde

aynaların ağıtı topluluğunda

ve uçuk renkli deneyimlerin yaslı toplantısında

ve suskunluğun bilgisiyle dölllenmiş bu günbatımında

gitmekte olan o kimseye böyle

dayançlı

ağır

başboş

nasıl dur emri verilebilir.

o adama nasıl diri olmadığı söylenebilir, hiçbir

zaman diri olmadığı.

sokakta rüzgâr esiyor

inzivanın tekil kargaları

sıkıntının yaslı bahçelerinde dönüyorlar

ve merdivenin boyu

ne kadar kısa

onlar bir yüreğin tüm saflığını

kendileriyle masallar sarayına götürdüler

ve şimdi artık

nasıl birisi dansa kalkacak

ve çocukluk saçlarını

akan sulara dökcek

ve sonunda koparıp kokladığı elmayı

ayakları altında ezecek?

sevgili, ey biricik sevgili

ne de çok kara bulut var güneşin konukluğunu

bekleyen.

uçuş düşlediğin bir yolda bir gün

o kuş belirdi

sanki yeşil hayal çizgilerindendi

esintinin şehvetinde soluyan taze yapraklar

sanki

pencerenin lekesiz belleğinde yanan o mor yalaz

lambanın masum düşüncesinden başka bir şey
değildi.

sokakta rüzgâr esiyor
bu yıkımın başlangıcıdır
senin ellerinin yıkıldığı gün de rüzgâr esiyordu
sevgili yıldızlar
kartondan yapılı sevgili yıldızlar
gökyüzünde, yalan esmeye başlayınca
artık yenik peygamberlerin surelerine nasıl
sığınılabilir?
biz binlerce bin yıllık ölümler gibi birbirimize
varırız ve o zaman
güneş cesetlerimizin boşa gitmişliğini yargılayacak.

ben üşüyorum
ben üşüyorum ve sanki hiçbir zaman ısınmayacağım
sevgili, ey biricik sevgili, “o şarap meğer kaç
yıllıkmış?”
bak burada
zaman nasıl da ağır

ve balıklar nasıl da benim etlerimi kemiriyorlar
neden beni hep deniz diplerinde tutuyorsun?

ben üşüyorum ve sedef küpelerden nefret ediyorum

ben üşüyorum ve biliyorum

yabanıl bir gelinciğin tüm kızıl evhamlarından

birkaç damla kandan başka

hiçbir şey arda kalmayacak.

çizgileri bırakacağım

sayı saymasını da bırakacağım

ve sınırlı geometrik biçimler arasından

enginin duyumsal düzlemlerine sığınacağım

ben çıplağım, çıplağım, çıplak

sevgi sözcükleri arasındaki duraksamalar gibi çıplak

ve aşktandır tüm yaralarım benim

aşktan, aşktan, aşktan.

ben bu başıboş adayı

okyanusun devriminden geçirmişim

ve dağ patlamasından.

ve paramparça olmak o birleşik varlığın giziydi

en değersiz zerresinden güneş doğdu.

selam ey masum gece!

selam ey gece, ey çöl kurtlarının gözlerini
inanın ve güvenin kemiksi oyluklarına dönüştüren!
ve senin pınarının kıyısında, söğütlerin ruhları
baltaların sevecen ruhlarını kokluyorlar
ben düşüncelerin, sözlerin ve seslerin aldırılmazlık
dünyasından geliyorum

ve bu dünya yılan yuvasına benziyor
ve bu dünya
öyle insanların ayak sesleriyle doludur ki
seni öpüyorken
kafalarında seni asacakları urganı örüyorlar.

selam ey masum gece!

pencereyle görmek arasında
her zaman bir aralık var.

niçin bakmadım?

bir adam ıslak ağaçların yanından geçtiği zamanki

gibi...

niçin bakmadım?

annem o gece ağlamıştı sanırım

benim acıya ulaştığımı ve dölün biçimlendiği gece

benim akasya başaklarına gelin olduğum gece

İsfahan'ın mavi çini tınlamasıyla dolduğu gece

ve benim yarı yanım olan kimse, benim dölümün

içine dönmüştü

ve ben onu aynada görüyordum

ayna gibi duru ve aydınlıktı

ve ansızın çağırdı beni

ve ben akasya başaklarının gelini oldum.

annem o gece ağlamıştı sanırım.

bu tıklı küçük pencereye nasıl da boş bir aydınlık

uğradı

niçin bakmadım?

tüm mutluluk anları biliyorlardı

senin ellerinin yıkılacağını

ve ben bakmadım
ta ki saatin penceresi
açıldı ve o özgün kanarya dört kez öttü
dört kez öttü
ve ben o küçük kadınla karşılaştım
gözleri, simurgların boş yuvaları gibiydi
baldırlarının kımıltısında giderken sanki
benim görkemli düşümün kızlığını
kendisiyle götürüyordu gecenin yatağına.

acaba saçlarımı yeniden
rüzgârda tarayacak mıyım?
acaba bahçelere menekşe ekecek miyim
ve sardunyaları
pencere ardındaki gökyüzüne koyacak mıyım?
dans edecek miyim yeniden bardaklar üstünde?
kapı zili acaba beni
yeniden sesin bekleyişine doğru götürecek mi?

“bitti artık” dedim anneme

“hep düşünmeden önce olur olanlar

gazeteye başsağlığı ilanı vermeliyiz” dedim

boş insan

güvenle dolu, boş insan

bak dişleri nasıl

çiğnerken marş söylüyor

ve gözleri nasıl

yırtıyor dikizlerken

ve o nasıl ıslak ağaçların yanından geçiyor

dayançlı,

ağır,

başı boş.

saat dörtte,

damarlarının mavi organı

ölü yılanlar gibi iki yanından boynunun

yukarı süzölmüş oldukları an

ve allak bullak şakaklarında o kanlı heceyi

yineliyorken

-selam

-selam

sen asla o dört su lalesini

kokladın mı hiç?...

zaman geçti

zaman geçti ve gece akasyanın çıplak dallarına düştü

gece pencere camlarının ardında kayıyor

ve soğuk diliyle

geçmiş günün artıklarını içine çekiyor.

ben nereden geliyorum?

ben nereden geliyorum?

böyle bulaşmışım gecenin kokusuna?

mezarımın toprağı tazedir hâlâ

o iki genç yeşil elin mezarını söylüyorum...

ne de sevecendin ey sevgili, ey biricik sevgili!

ne de sevecendin yalan söylerken

ne de sevecendin aynaların göz kapaklarını kapatırken

ve avizeleri

tel saplarından koparırken

ve acımasız karanlıkta beni aşk ovalarına götürürken

ta ki susuzluk yangınının uzantısı olan o şaşkın
buğu uyku çimenliğine oturdu
ve o karton yıldızlar
sonsuzun çevresinde dönerlerdi.
sözü neden sesli söylediler?
bakışı neden görüşmenin evinde konuk ettiler
neden okşayışı
kızıoğlankız saçların arına götürdüler?
bak burada nasıl
sözle konuşanın
bakışla okşayanın
ve okşayışla ürkmekten dinginleşen canı
sanı direklerinde
çarmıha gerilmiştir.
ve gerçeğin beş harfi olan
senin beş parmağının dalı
onun yanaklarında nasıl iz bırakmıştır!

suskunluk nedir, nedir, nedir ey biricik sevgili?
suskunluk nedir söylenmemiş sözlerden başka
ben susuyorum fakat serçelerin dili

doğa şöleninin akan sözcüklerinin yaşam dilidir
serçelerin dili yani; bahar. yaprak. bahar.
serçelerin dili yani; meltem. koku. meltem.
serçelerin dili fabrikada ölüyor.

bu kimdir, bu sonsuzluğun caddesi üstünde
birlik anına doğru yürüyen
ve her zamanki saatini
matematiğin eksiltmeler ve ayırmalar mantığıyla

kuran

bu kimdir bu, horozların ötüşünü
gündüzün yüreğinin başlangıcı diye bilmeyen
kahvaltı kokusu başlangıcı diye bilen
kimdir bu, başında aşk tacı taşıyan
ve gelinlik giysileri içinde çürüyen.

demek sonunda güneş
aynı zamanda
umutsuz kutuplarının ikisine birden ışımadı.
sen mavi çini tınlamasından boşaldın.

ve ben öyle doluyum ki sesimin üzerinde namaz

kılıyorlar...

mutlu cenazeler

üzgün cenazeler

suskun düşünür cenazeler

güleryüzlü, güzel giysili, obur cenazeler

belirli saatlerin duraklarında

ve geçici ışıkların kuşkulu zemininde

ve boşunalığın çürük meyvalarını satın alma

şehvetinde...

ah,

kavşaklarda ne insanlar var olayları merak ediyorlar

ve bu, dur düdüklerinin sesi

zamanın dişlisi altında bir adamın ezilmesi

gerektiği, gerektiği, gerektiği bir anda

ıslak ağaçların yanından geçen adam...

ben nereden geliyorum.

“bitti artık” dedim anneme,

“hep düşünmeden önce olur olanlar
gazeteye başsağlığı ilanı vermeliyiz” dedim

selam sana ey yalnızlığın garipliği,
odayı sana bırakıyorum
kara bulutlar her zaman çünkü
arınmanın yeni ayetlerinin peygamberleridir
ve bir mumun tanıklığında
apaydın bir giz var onu
o sonuncu ve o en uzun yalaz iyi biliyor

inanalım
soğuk mevsimin başlangıcına inanalım
düş bahçelerinin yıkıntılarına inanalım
işsiz devrik oraklara
ve tutsak tanelere.
bak nasıl da kar yağıyor.

belki de gerçek o iki genç eldi, o iki genç el
durmadan yağın karın altında gömülmüş olan
ve bir dahaki yıl, bahar

pencerenin arkasındaki gökyüzüyle seviştiğinde

ve teninde fışkırdıklarında

uçarı yeşil saplı fıskiyeler,

çiçek açacak olan o iki genç el

sevgili, ey biricik sevgili

inanalım soğuk mevsimin başlangıcına.